

Kalendarium sierpnia '80



W sierpniu 1980 roku strajki w Stoczni Gdańskiej im. Lenina i innych zakładach Trójmiasta zapoczątkowały powstanie "Solidarności". Poniżej prezentujemy kalendarium tamtych z tamtych dni.

14 sierpnia

Gdańsk. Początek strajku w Stoczni Gdańskiej im. Lenina. Najważniejsze postulaty: przywrócenie do pracy Anny Walentynowicz, podwyżka płac, wprowadzenie dodatku drożyznianego a także budowa pomnika ofiar Grudnia 1970, gwarancja bezpieczeństwa dla strajkujących, przywrócenie do pracy Lecha Wałęsy, dodatki rodzinne równe dodatkom dla MO i SB. Na czele Komitetu Strajkowego staje Lech Wałęsa, w skład komitetu wchodzi m.in. Bogdan Felski, Ludwik Prądzyński, Kazimierz Kunikowski, Zbigniew Lis.

15 sierpnia

Gdynia. Wybuch strajku w Stoczni im. Komuny Paryskiej. Komitetem Strajkowym kieruje Andrzej Kołodziej. Pracę przerywają inne zakłady Trójmiasta.

16 sierpnia

Gdańsk. Po podpisaniu porozumienia z dyrekcją stoczni (uzyskano obietnicę podwyżki płac, przywrócenia do pracy Wałęsy i Walentynowicz, dodatek drożyzniany, gwarancję bezpieczeństwa dla strajkujących) Komitet Strajkowy ogłasza zakończenie protestu. Przedstawiciele innych strajkujących zakładów żądają jego kontynuacji do czasu spełnienia ich postulatów. Alina Pienkowska, Anna Walentynowicz i Ewa Ossowska zatrzymują wychodzących ze stoczni robotników, nazywając porozumienie zdradą. Wałęsa zmienia decyzję i ogłasza strajk solidarnościowy. W stoczni pozostaje wtedy już tylko ok. tysiąca stoczniowców. Przybywają przedstawiciele 21 strajkujących zakładów, w stoczni powstaje 18- osobowy Międzyzakładowy Komitet Strajkowy - MKS.

17 sierpnia

Gdańsk. Przed bramą nr 2 stoczni ksiądz Henryk Jankowski odprawia mszę świętą, w której uczestniczą mieszkańcy Gdańska i stoczniowcy. Na bramie zawisa wizerunek Matki Boskiej i portret Jana Pawła II. Tam, gdzie w grudniu 1970 r. zginęli robotnicy, postawiony zostaje drewniany krzyż. MKS, na podstawie zgłaszanych postulatów strajkujących załóg Wybrzeża formułuje 21 postulatów. Pierwszy z nich brzmi: „ Akceptacja niezależnych od partii i pracodawców wolnych związków zawodowych, wynikająca z ratyfikowanej przez PRL konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej wolności związkowych”. Inne postulaty dotyczą m.in. zagwarantowania prawa do strajku i bezpieczeństwa strajkujących, wolności słowa i wydawnictw, uwolnienia więźniów politycznych, a także zniesienia cen komercyjnych, obniżenia wieku emerytalnego, trzyletnich

płatnych urlopów macierzyńskich.

18 sierpnia

Szczecin. Staje stocznia remontowa i Stocznia im. Warskiego. Wkrótce przerywają pracę inne zakłady. Powstaje Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, kieruje nim Marian Jurczyk, jego zastępcy to Marian Juszcuk i Kazimierz Fischbein. MKS formułuje listę żądań, z których najważniejsze to powołanie „wolnych i niezależnych od partii i rządu związków zawodowych”.

Szczecin. Rozpoczynają się rozmowy pomiędzy MKS a komisją rządową pod przewodnictwem wicepremiera Kazimierza Barcikowskiego, rozmowy są transmitowane przez głośniki. Do szczecińskiego MKS należą już 82 strajkujące zakłady.

Gdańsk. Trwają rozmowy między komisją rządową wicepremiera Mieczysława Jagielskiego a przedstawicielami niektórych strajkujących zakładów niewchodzących w skład MKS.

Gdynia. Komunikat MKS Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni stwierdza m.in. że bez niezależnych związków zawodowych wszelkie rozmowy z komisją rządową będą nieważne.

22 sierpnia

Gdańsk. MKS ogłasza, że jest jedyną strukturą mogącą podjąć decyzję o zakończeniu strajku. Składa Jagielskiemu oświadczenie o gotowości do rozmów.

23 sierpnia

Gdańsk. MKS ustala, że prawo do tworzenia wolnych związków zawodowych jest postulatem, bez spełnienia którego strajki nie zostaną zakończone. Ukazuje się pierwszy numer Strajkowego Biuletynu Informacyjnego „Solidarność”, autorem tytułu biuletynu jest Krzysztof Wyszkowski. Biuletyn drukuje skład prezydium MKS, do którego wchodzi m.in.: Lech Wałęsa, Joanna Duda-Gwiazda, Bogdan Lis, Anna Walentynowicz, Andrzej Gwiazda, Andrzej Kołodziej, Lech Bądkowski. Wkrótce MKS zaczyna posługiwać się znakiem graficznym Solidarności opracowanym przez absolwenta gdańskiej PWST Jerzego Janiszewskiego.

24 sierpnia

Gdańsk. Powstaje Komisja Ekspertów przy MKS (w jej skład wchodzi m.in.: Lech Kaczyński, Bronisław Geremek, Jadwiga Staniszkis, Bohdan Cywiński, Andrzej Wielowieyski), na czele której staje Tadeusz Mazowiecki. W wypowiedzi dla dziennikarzy Mazowiecki stwierdza, że głównym celem działania komisji jest powstanie wolnych związków zawodowych na bazie istniejącego prawa.

26 sierpnia

Gdańsk. Wznowione zostają rozmowy między MKS a stroną rządową, powstają grupy robocze do negocjowania poszczególnych postulatów. Pierwszym i najważniejszym jest utworzenie niezależnych związków zawodowych. W całym kraju wybuchają strajki solidarnościowe z robotnikami Wybrzeża. Przerywają prace m.in. zakłady w Krośnie, Huta im. Lenina, zakłady w Olsztynie, strajkują we Wrocławiu i innych miastach na Dolnym Śląsku, w Poznaniu, Łodzi, Koszalinie, Stalowej Woli, Lublinie, Rzeszowie, Ursusie, Bydgoszczy.

27 sierpnia

Szczecin. W czasie rozmów ze szczecińskim MKS wicepremier Kazimierz Barcikowski odrzuca postulat utworzenia wolnych związków zawodowych, więc rozmowy zostają przerwane.

28 sierpnia

Jastrzębie-Zdrój. W kopalni „Manifest Lipcowy” około 1000 górników nie przystępuje do nocnej zmiany. Zaczyna się strajk w kopalni „Borynia”.

Warszawa. Dziennik „Sztandar Młodych” drukuje listę 21 postulatów gdańskich - i jest to pierwsza oficjalna ich publikacja.

29 sierpnia

Jastrzębie-Zdrój. Powstaje MKS, na którego czele staje Jarosław Sienkiewicz (zastępcy: Tadeusz Jedynak i Stefan Pałka). Postulaty strajkujących to m.in. utworzenie wolnych związków zawodowych, zniesienie czterobrygadowego systemu pracy, wolne soboty i niedziele oraz upublicznienie informacji o strajku. Wkrótce w regionie strajkuje 28 kopalń i 28 innych zakładów, pracę przerywają też inne górnośląskie kopalnie. Negocjatorzy rządowi w Szczecinie i Gdańsku przyspieszają prace.

30 sierpnia

Szczecin. W świetlicy Stoczni im. Adolfa Warskiego Marian Jurczyk, Kazimierz Fischbein oraz Marian Juszczyk ze strony MKS i wicepremier Barcikowski oraz sekretarz KC PZPR Andrzej Żabiński ze strony rządowej podpisują porozumienie kończące strajk. Zapisano w nim m.in.: „Uzgodniono, że w oparciu o opinię ekspertów, będą mogły powstawać samorządne Związki Zawodowe, które będą miały socjalistyczny charakter zgodnie z Konstytucją RL, przy przyjęciu następujących zasad: Komitety Strajkowe z chwilą zakończenia strajku stają się Komisjami Robotniczymi, rozpisują one w miarę potrzeb powszechne, bezpośrednie, tajne wybory do Władz Związków Zawodowych. Prowadzone będą prace nad przygotowaniem Ustawy, Statutów i innych dokumentów określonych w art. 3 Konwencji Nr 87, w tym celu opracowany zostanie odpowiedni harmonogram pracy”.

31 sierpnia

Gdańsk. O 16.40 Lech Wałęsa i pozostali członkowie prezydium MKS podpisują w stoczniowej sali BHP końcowe porozumienie z komisją rządową. Kończy się strajk. W porozumieniu zapisano m.in.: „Uznaje się za celowe powołanie nowych, samorządnych związków zawodowych, które byłyby autentycznym reprezentantem klasy pracującej.